

Lokala krisöverenskommelser i teknikföretag

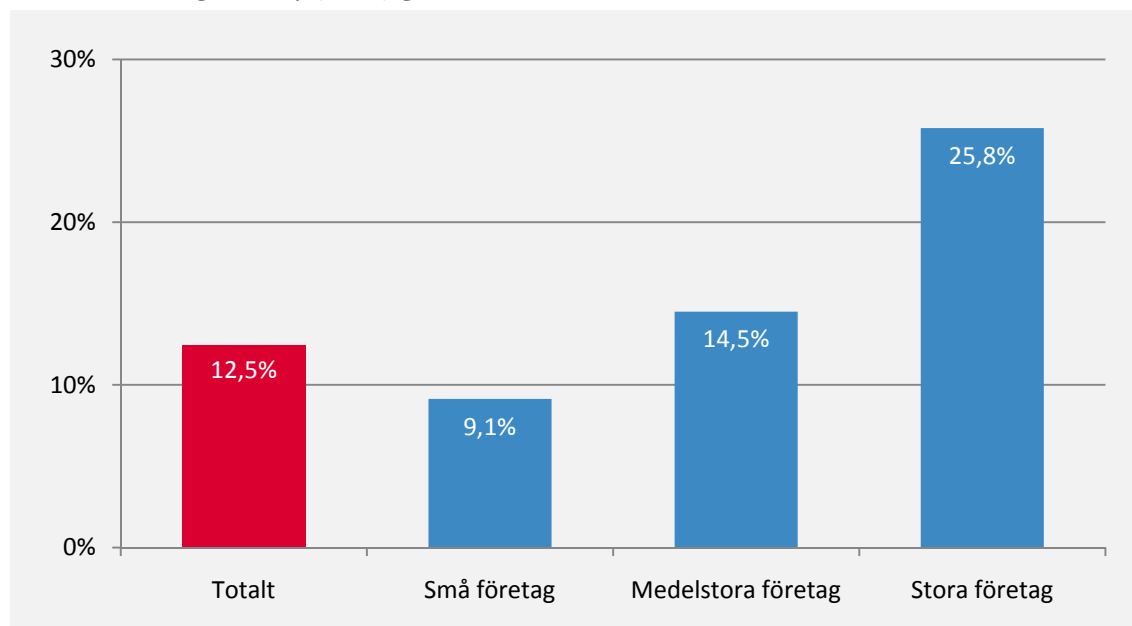
Nästan 400 företag hade fram mot halvårsskiftet tecknat lokala krisavtal. Det motsvarar 12,5 procent av medlemsföretagen och avtalen omfattar drygt 50 000 medarbetare. Enligt företagens egna bedömningar har uppsägningar undvikits i hela 91 procent av de bolag som tecknat lokalt krisavtal. Därmed har över 10 000 personer kunnat behållas i bolagen. I genomsnitt har arbetstiden minskats med 18 procent och lönekostnaden med 13 procent. Vart åttonde företag tillämpar redan ett krisavtal och tillsammans med dem som vill pröva denna möjlighet kan uppemot vart fjärde medlemsföretag komma att omfattas.

Nästan 400 teknikföretag har tecknat lokala krisöverenskommelser

Den 2 mars 2009 tecknades ett avtal mellan Teknikföretagen och IF Metall om s.k. lokala krisöverenskommelser. Teknikföretagen har i maj och juni 2009 genomfört en enkätstudie bland ett statistiskt urval bland sina medlemsföretag för att belysa hur många teknikföretag som ingått lokala krisöverenskommelser. Totalt har 514 företag deltagit i studien som är representativ för hela teknikbranschen.¹ Det bör poängteras att lokal krisöverenskommelse är ett av flera instrument som står till buds för att få ned kostnaderna under den ekonomiska krisen och att företagen använt flera av dessa. Denna studie är begränsad enbart till effekterna och omfattningen av lokala krisavtal.

VART ÅTTONDE FÖRETAG HAR REDAN TECKNAT LOKAL KRISÖVERENSKOMMELSE

Andel teknikföretag som utnyttjat möjligheten att teckna lokal krisöverenskommelse

Källa: Teknikföretagens undersökning bland medlemsföretagen 2009

¹ Svarsfrekvensen är 78 procent eftersom 514 av de 660 företagen i urvalet svarat på enkäten. Vi vill även poängtera att resultaten som presenteras är ungefärliga (och ligger inom tillhörande konfidensintervall) eftersom de är resultat av en statistisk undersökning.

Många teknikföretag har redan tecknat krisöverenskommelser. Antalet företag som fram emot halvårsskiftet träffat lokala överenskommelser är 380 stycken. Det motsvarar en andel på 12,5 procent av teknikföretagen. Andelen bolag som dessutom planerar att teckna krisöverenskommelse under hösten är ungefär 10 procent. Därutöver vill ett antal bolag, som redan har krisöverenskommelser, förlänga dessa eller teckna motsvarande avtal även för andra medarbetare. Vart åttonde företag tillämpar redan ett krisavtal och tillsammans med dem som vill pröva denna möjlighet kan uppemot vart fjärde medlemsföretag komma att omfattas.

Möjligheten att anpassa kostnaderna med hjälp av lokala krisöverenskommelser uppfattas genomgående som positivt av företagen. Ett problem är samtidigt att krisöverenskommelser i flera fall blockeras av fackliga företrädare på lokal nivå – vilket resulterar i uppsägningar. Hela 91 procent av företagen säger att alternativet till en krisuppgörelse varit att istället varsla medarbetare.

Företagen har även använt sig av andra verktyg i kollektivavtalen för att hantera effekterna av finanskrisen. Utnyttjande av tidsbanker samt senarelagd lönerevision är vanliga lösningar. Tjänstledighet och semester är andra verktyg.

Ungefär 50 000 medarbetare omfattas av lokala krisöverenskommelser

Antalet personer som berörs av tecknade krisöverenskommelser är drygt 50 000 stycken. Det motsvarar nästan 18 procent av medarbetarna i teknikföretag. I de företag som tecknat överenskommelser omfattas merparten av de anställda (50 000 av drygt 80 000 personer). De 50 000 medarbetare som berörs är lika många som antalet varslade personer under den senaste 12-månadersperioden.

NÄRMARE VAR FEMTE MEDARBETARE BERÖRS REDAN AV KRISAVTAL

Antal och andel anställda som berörs lokala krisöverenskommelser i teknikföretag

	Antal anställda som berörs av krisöverenskommelser	Totalt antal anställda i teknikföretag	Andel anställda som berörs av krisöverenskommelser
Små företag (5 - 25 anst.)	1 346	19 299	7,0%
Medelstora företag (25 - 250 anst.)	12 289	96 363	12,8%
Stora företag (över 250 anst.)	36 810	175 107	21,0%
Totalt	50 445	290 769	17,3%

Källa: Teknikföretagens undersökning bland medlemsföretagen 2009

I de flesta företag omfattas både arbetare och tjänstemän av krisavtalen. Knappt 350 av de 380 bolagen har träffat lokal krisöverenskommelse med IF-metall. Antalet bolag som på motsvarande sätt beslutat att genomföra minskningar på tjänstemannasidan är knappt 300 stycken.

I MERPARTEN AV BOLAGEN OMFATTAS BÅDE ARBETARE OCH TJÄNSTEMÄN

Antal och andel teknikföretag som tecknat lokala krisavtal

	Antal företag med krisöverenskommelse	Andel företag med krisöverenskommelse
Arbetare	346	11,4%
Tjänstemän	296	9,7%
Både arbetare och tjänstemän	229	7,5%
Totalt (arbetare eller tjänstemän)	380	12,5%

Källa: Teknikföretagens undersökning bland medlemsföretagen 2009

Lokala krisöverenskommelser är vanligare bland de stora företagen

De stora teknikföretagen (här de med fler än 250 anställda) har använt möjligheten att teckna lokala krisöverenskommelser i större utsträckning än de små och medelstora bolagen. Mer än vart fjärde stort bolag har i dagsläget tecknat krisöverenskommelse och dessa överenskommelser berör nästan 37 000 personer. Att merparten av de personer som omfattas arbetar i stora bolag beror dels på att dessa bolag har flest medarbetare och dels på att dessa bolag i störst utsträckning tecknat krisavtal.

Av medelstora teknikföretag (här de med 25 till 250 anställda) har ca 15 procent träffat krisöverenskommelser och motsvarande andel är knappt tio procent bland de minsta bolagen (här de med 5 till 25 anställda). Antalet medarbetare som berörs i dessa företag är drygt 12 000 respektive drygt 1 000 stycken.

DET ÄR VANLIGAST MED LOKALA KRISÖVERENSKOMMELSER BLAND STORFÖRETAGEN

Antal och andel teknikföretag som utnyttjat möjligheten att teckna lokal krisöverenskommelse

	Antal företag med krisöverenskommelse	Totalt antal företag	Andel företag med krisöverenskommelse
Små företag (5 - 25 anst.)	137	1 496	9,1%
Medelstora företag (25 - 250 anst.)	202	1 392	14,5%
Stora företag (över 250 anst.)	41	160	25,8%
Totalt	380	3 048	12,5%

Källa: Teknikföretagens undersökning bland medlemsföretagen 2009

Vanligare med krisavtal inom fordonsindustrin än i teknikbranschen överlag

Det finns tydliga skillnader mellan hur olika delbranscher använder krisavtal.

Fordonsindustrin har i störst utsträckning använt möjligheten och här har nästan vartannat bolag tecknat lokal krisöverenskommelse. Bland de stora bolagen inom fordonsindustrin är andelen ännu högre och nästan 60 procent av dessa företag har använt möjligheten.

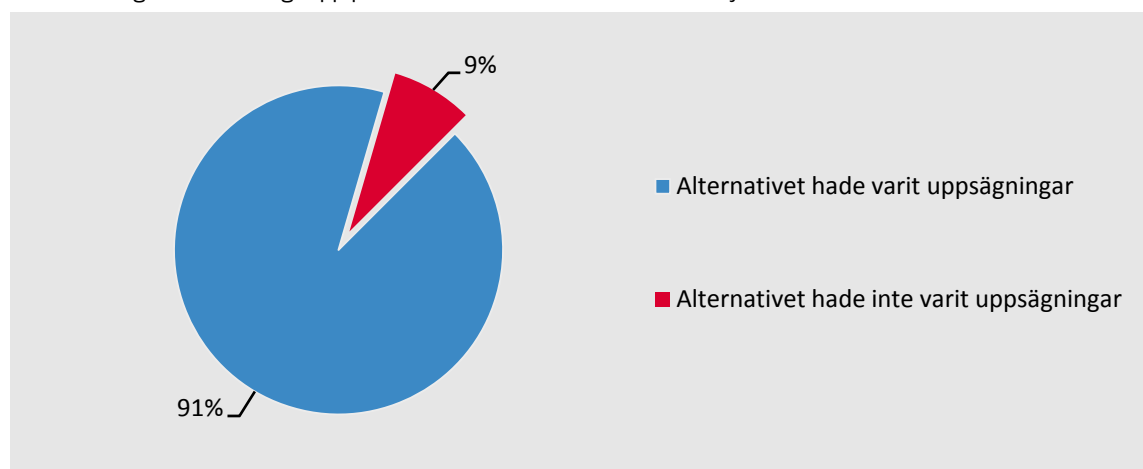
Även i maskinindustrin och i metallvaruindustrin är krisöverenskommelser förhållandevis vanliga. Knappt en femtedel av bolagen i dessa delbranscher har träffat överenskommelser om att sänka arbetskraftskostnaden och arbetstiden för medarbetarna. Krisöverenskommelser är samtidigt hittills mindre vanliga i tele- och elektronikindustrin samt i elmaskinindustrin.

Över 10 000 personer hade sagts upp utan lokala krisöverenskommelser

Mer än 90 procent av företagen anger att alternativet till krisavtal hade varit uppsägningar. Med hjälp av de lokala krisöverenskommelserna har alltså uppsägningar kunnat undvikas i 350 teknikföretag runt om i landet. Småföretagen (de med 5 till 25 anställda) anger i ännu något större utsträckning än branschen överlag att uppsägningar hade varit alternativet. Andelen bland dessa företag är hela 94 procent. Bland de stora företagen (med fler än 250 anställda) säger 88 procent att uppsägningar hade varit alternativet.

UPPSÄGNINGAR HADE VARIT ALTERNATIVET TILL KRISAVTAL I NIO AV TIO FÖRETAG

Andel företag som hade sagt upp personal om krisöverenskommelser ej hade träffats

Källa: Teknikföretagens undersökning bland medlemsföretagen 2009

I undersökningen har företagen även angivit hur många personer som hade behövt sluta vid bolagen om krisavtal inte hade tecknats. Utifrån detta uppskattar vi att alternativet hade varit att knappt en fjärdedel av de medarbetare som omfattas av krisavtalen hade sagts upp. Denna andel motsvarar över 10 000 personer. Flera företag beskriver även hur värdefullt det är att kunna behålla kompetent personal. Tack vare de lokala krisöverenskommelserna kan bolagen stå bättre rustade när orderingången återigen ökar.

Genomsnittliga kostnadsminskningar med 13 procent i överenskommelserna

De lokala överenskommelserna varierar förhållandevis mycket mellan olika företag, vilket försvårar generaliseringar. I genomsnitt innebär de att kostnadsminskningarna uppgår till ungefär 13 procent. Krisöverenskommelserna i de små bolagen (med 5 till 25 anställda) innehåller större kostnadsminskningar än överenskommelser i andra bolag. De lokala överenskommelserna innebär även att medarbetarna i genomsnitt arbetsbefrias eller utbildas under 18 procent av arbetstiden. Även här är variationerna förhållandevis stora mellan olika bolag.

ARBETSTIDSMINSKNINGAR MED 18 PROCENT OCH KOSTNADSMINSKNINGAR MED 13 PROCENT

Genomsnittlig arbetstids- och kostnadsminskning i de lokala krisöverenskommelserna

	Procent
Arbetstidsminskning	18%
Kostnadsminskning	13%

Källa: Teknikföretagens undersökning bland medlemsföretagen 2009

Genomsnittslängden på krisavtalen är ungefär ett halvt år

Längden på de lokala krisöverenskommelserna varierar men den genomsnittliga längden på krisöverenskommelserna är ca 6 månader. Vissa bolag har träffat överenskommelser som gäller under sommaren och gäller fram till årsskiftet 2009/2010. En del bolag har överenskommelser som avser några månader under hösten medan överenskommelserna i andra bolag redan löpt ut. Detta eftersom de avsåg några månader under våren och sommaren 2009. Endast ett fåtal företag har träffat överenskommelser som gäller ända till den 31 mars 2010. En tydlig tendens är dock att krisavtalen i de stora bolagen (med fler än 250 anställda) avser något längre tidsperioder än avtalen i de mindre företagen.

KRISAVTALEN I DE STORA BOLAGEN AVSER NÅGOT LÄNGRE TID ÄN AVTALEN I ÖVRIGA BOLAG

Genomsnittligt antal månader som de hittills träffade lokala krisöverenskommelserna avser

	Längd på krisöverenskommelse
Små företag (5 - 25 anst.)	ca 5 månader
Medelstora företag (25 - 250 anst.)	ca 6 månader
Stora företag (över 250 anst.)	ca 7 månader

Källa: Teknikföretagens undersökning bland medlemsföretagen 2009

Lönekostnaderna i branschen minskar med drygt 1 procent pga krisavtalen

Kostnadsbesparingen i teknikbranschen tack vare krisöverenskommelserna uppgår till drygt 2 miljarder SEK. Då räknar vi enbart de överenskommelser som redan har träffats och inte sådana som kommer att träffas under hösten. Värdet på kostnadsminskningen beräknas genom att antal krisavtalsdagar multipliceras med antalet personer som omfattas av respektive krisavtal, vilket sedan multipliceras med den genomsnittliga kostnadsbesparingen. De drygt 2 miljarder SEK i kostnadsminskningar kan relateras till den totala lönekostnaden för 2008 som uppgick till 186 miljarder SEK. Därmed utgör kostnadsminskningen drygt 1 procent av teknikbranschens årliga totala lönekostnad. Denna kalkyl förutsätter total arbetsbefrielse. I de fall utbildningsinsatser anordnas blir naturligtvis kostnadsbesparingen lägre.